

And its manner is to go and damage

ודרכו לילך ולהזיק –

Overview

The דרכו לילך mentions that the חומרא of שור over בור is that a שור is דרכו לילך. Our תוספות will discuss why the ברייתא does not mention other apparent חומרות of שור over בור.

anticipates the following question:

הא דלא חשיב שהוא בעלי חיים מה שאין כן בבור –

The reason the ברייתא did not mention among the חומרות of שור that it is a living being, which is not the case by בור. The ברייתא should have mentioned another חומרא of שור over בור; namely that שור is a בעל חי and a בור is not –

responds:

משום דהוי בכלל ודרכו לילך ולהזיק –

Because being a בעל חי is included in the חומרא of דרכו לילך ולהזיק. The חומרא of being a בעל חי expresses itself in the fact that it can move and damage, as opposed to בור which damages only in its place.

anticipates an additional difficulty and resolves it:

וכוונתו להזיק לא שייך למתני גבי בור שאין בעלי חיים:

And the חומרא of דרכו לילך ולהזיק which שור has¹, that is not applicable to mention as a חומרא of שור compared to בור, since בור is not a בעל חי. It is not appropriate to claim that שור is more חמור than בור, since שור is דרכו לילך ולהזיק, for since בור is not a בעל חי the idea of דרכו לילך ולהזיק is inapplicable.²

Summary

The חומרות of דרכו לילך ולהזיק (and כוונתו להזיק) are synonymous with the חומרא that בעל חי is שור.

Thinking it over

דרכו is אש. Seemingly דרכו לילך ולהזיק is included in בעל חי. How can תוספות claim that they are synonymous?!³

¹ כוונתו להזיק קרן שור here is referring to (ד"ה חומרא) that has just previously mentioned תוספות.

² See מ"מ who explains as follows; once we mentioned דרכו לילך ולהזיק which (as תוספות just taught) is the equivalent of saying that שור is דרכו לילך ולהזיק (as opposed to בור which is not a בעל חי and not דרכו לילך ולהזיק), it is inappropriate to mention (again) that the חומרא of שור over בור is that שור is דרכו לילך ולהזיק (and בור is not), for once we have already established that בור is not a בעל חי it is obvious (and included) that a בור is דרכו לילך ולהזיק. אין כוונתו להזיק is that it is more prone to damage since חמור. This applies when contrasted with שור"ר (who are more placid). However בור which is always prone to damage is no less חמור than the כוונתו להזיק of קרן. See אות סז.

³ See ב"י אות רעז.